

מבט לאיראן 17 בפברואר – 3 במרץ 2022

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ היועץ לביטחון לאומי של סוריה, עלי ממלוך, ביקר בסוף פברואר 2022 בטהראן ונפגש עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי האיראני, עלי שמח'אני. השניים דנו בהתפתחויות בזירה הבינלאומית ובאזור ובהמשך שיתוף הפעולה הביטחוני בין המדינות.
- ◀ שר החוץ האיראני נפגש בשולי ועידת מינכן לביטחון עם עמיתו העיראקי ודן עמו בהתפתחויות הפוליטיות בעיראק ובאפשרות לחידוש הדיאלוג בין איראן לערב הסעודית בתיווך עיראקי.
- ◀ נציגי איראן, עיראק, רוסיה וסוריה השתתפו בפגישת המרכז המשותף לחילופי מודיעין נגד טרור בבגדאד ודנו בהתפתחויות הביטחוניות בגבול עיראק-סוריה. המרכז, שהחל בעבודתו ב-2015, נועד לחזק את שיתוף הפעולה המודיעיני והביטחוני בין ארבע המדינות המשתתפות בפגישותיו.
- ◀ ראש ממשלת עיראק לשעבר, איאד אלעלאוי, אמר בריאיון לסוכנות ידיעות טורקית, כי מאז פרוץ המחאות העממיות בעיראק, שבמהלכן קראו המפגינים קריאות בגנות המעורבות האיראנית בעיראק, פחתה ההשפעה האיראנית במדינה.
- ◀ שליחו המיוחד של נשיא איראן לענייני אפגניסטן נפגש בקאבול עם שרי החוץ והאנרגיה של הטאלבאן. בפגישות נידונו ההתפתחויות הפוליטיות באפגניסטן, המצב הכלכלי וסכסוך המים בין שתי המדינות. במקביל, נפגש שגריר איראן בקאבול עם שר החקלאות האפגאני ודן עימו באפשרות להרחבת שיתוף הפעולה החקלאי בין שתי המדינות.

המעורבות האיראנית בסוריה

- ◀ היועץ לביטחון לאומי של סוריה, עלי ממלוך (Ali Mamlouk), ביקר ב-27 בפברואר 2022 בטהראן ונפגש עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי האיראני, עלי שמח'אני (Ali Shamkhani). השניים דנו בהתפתחויות האחרונות בזירה הבינלאומית ובהשלכותיהן על האזור ובשיתוף הפעולה המתמשך בין שתי המדינות בלחימה בטרור ובמאמצים האמריקאים "להחיות מחדש את קבוצות הטרור בסוריה באמצעות אימון ואספקת נשק". ממלוך הביע את הערכתו לתפקידה של איראן בתמיכה בסוריה במלחמה בטרור והדגיש את חשיבות המשך שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. שמח'אני הצהיר, כי איראן תמשיך לסייע לסוריה וכי תמיכתה הגוברת של ארצות הברית בקבוצות הטרור הפועלות בסוריה מאיימת על ביטחון סוריה והאזור. הוא הוסיף, כי כיבוש חלקים מסוריה על ידי ארצות הברית הוא הגורם המרכזי המעכב את השבת הביטחון והיציבות לסוריה (סאנ"א, 27 בפברואר 2022).

פגישת היועץ לביטחון לאומי של סוריה עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן (סאנ"א, 27 בפברואר 2022).

◀ שליח האו"ם לענייני סוריה, ג'ר פדרסן, שוחח ב-22 בפברואר 2022 בטלפון עם יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני, עלי-אצער ח'אג'י (Ali-Asghar Khaji), והודה לו על מאמצי איראן לכינון שלום בסוריה ועל תמיכתה בתהליך ההסדרה במדינה. השניים דנו בהתפתחויות האחרונות בסוריה, ובמיוחד בכינוס ועדת החוקה. פדרסן סקר בפני ח'אג'י את תוצאות ביקורו האחרון בדמשק (אירנ"א, 22 בפברואר 2022). ב-28 בפברואר 2022 נפגש ח'אג'י בדמשק עם שר החוץ הסורי, פיצל מקדאד (Faisal Mekdad) ודן עימו בהתפתחויות המדיניות והצבאיות האחרונות בסוריה, בתהליך ההסדרה וביחסים בין שתי המדינות. ח'אג'י ציין, כי סוריה נמצאת כעת בשלב השיקום וכי התנאים הכלכליים החדשים מחייבים את הרחבת הקשרים בין המדינות (פארס, 28 בפברואר 2022).

פגישת שר החוץ הסורי עם יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני (פארס, 28 בפברואר 2022).

◀ סוכנות הידיעות הסורית פראת ניוז דיווחה (28 בפברואר 2022) על נסיגת מיליציות פרו-איראניות מתל אלצואנה בדרום-מערב תדמור והעברת השליטה באזור לידי כוחות רוסיים. על-פי דיווח זה, המיליציות הפרו-איראניות נסוגו משלוש עמדות באזור במסגרת השלב הראשון בנסיגה, עליה סוכם בין נציגי רוסיה, איראן וסוריה. בתום הנסיגה, שצפויה להסתיים במהלך החודש הקרוב, יימסר האזור כולו לידי הכוחות הרוסיים.

◀ סגן נשיא איראן וראש הארגון למנהל ולגיוס, מית'ם לטיפי (Meysam Latifi), חתם על הסכם לשיתוף פעולה בתחומי המנהל והגיוס עם השרה לפיתוח מנהלתי של סוריה, סלאם ספאף (Salam Safaf). סוכנות הידיעות הסורית סאנא דיווחה (21 בפברואר), כי במעמד החתימה דנו שני הבכירים בהרחבת שיתוף הפעולה בתחומי הפיתוח והרפורמות במנהל, הדרכה וניהול משאבי אנוש. לטיפי הביע את נכונות ארצו להעמיד לרשות סוריה את הניסיון האיראני בתחומי המנהל. שגריר סוריה בטהראן, שפיק דיוב (Shafiq Dayoub), אמר, כי הפיתוח

המנהלתי הוא תחום חדש ובעל חשיבות רבה לשיתוף פעולה בין שתי המדינות וכי הוא אחד מסדרי העדיפויות העיקריים של ממשלת סוריה.

חתימת הסכם לשיתוף פעולה מנהלתי בין איראן וסוריה
(סאנ"א, 21 בפברואר 2022).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ סוכנות הידיעות שפק ניוז (Shafaq news) דיווחה (21 בפברואר 2022) מפי מקור מדיני, כי איראן ביקשה מקטר להתערב במשבר הפוליטי הנמשך בעיראק. על-פי דיווח זה, פועלת קטר לקרב בין עמדות מנהיג זרם אלצדר, מקתדא אלצדר, לעמדות "מסגרת התיאום", מחנה הפלגים השיעים התומכים באיראן, וללחוץ על אלצדר שלא להסכים לכינון ממשלת רוב, שלא תכלול את נציגי "מסגרת התיאום". הדיווח התפרסם על רקע ביקורו של נשיא איראן, אברההים ראיסי, בדוחא ב-21 בפברואר 2022. במשתמע עולה מהדיווח, כי מאמצי איראן לשכנע את מקתדא צדר לאמץ מדיניות זו, כולל במספר מפגשים שקיים עמו מפקד כוח קודס של משמרות המהפכה, קאאני, לא עלו יפה.

◀ שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), נפגש ב-19 בפברואר 2022 עם שר החוץ העיראקי, פואד חסין (Fuad Hussein), בשולי ועידת מינכן לביטחון. השניים דנו ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות האזוריות והבינלאומיות. שר החוץ העיראקי סקר בפני עמיתו האיראני את ההתפתחויות הפנימיות בעיראק בעקבות הבחירות הפרלמנטריות והביע את נכונות ארצו לארח את הסבב הבא של השיחות בין איראן לערב הסעודית. עבדאללהיאן ציין, כי איראן מוכנה להמשיך בשיחות עם ערב הסעודית, אך הדבר תלוי בעיקר ברצון הסעודי. עוד הדגיש השר האיראני את הצורך בגיבוש הסכמה רחבה בין הקבוצות העיראקיות בתהליך כינון הממשלה החדשה בעיראק (אתר משרד החוץ האיראני, 19 בפברואר 2022).

**פגישת שרי החוץ של איראן ועיראק במינכן
(אתר משרד החוץ האיראני, 19 בפברואר 2022).**

◀ נציגי איראן, עיראק, רוסיה וסוריה השתתפו ב-24 בפברואר 2022 בישיבה של המרכז המשותף לחילופי מודיעין נגד טרור, שהתכנסה בבגדאד. בפגישה השתתפו שגרירי איראן, רוסיה וסוריה בבגדאד והיועץ העיראקי לביטחון לאומי, קאסם אלאערג'י (Qassim al-Araji), שדנו בהתפתחויות הביטחוניות בגבול עיראק-סוריה ובאזור (פארס, 25 בפברואר). המרכז לחילופי מודיעין, הכולל את עיראק, איראן, רוסיה וסוריה, החל בעבודתו בשנת 2015 ונועד לחזק את שיתוף הפעולה המודיעיני והביטחוני בין ארבע המדינות במסגרת המערכה נגד דאעש.

פגישת המרכז המשותף לחילופי מודיעין (פארס, 25 בפברואר 2022).

◀ ראש ממשלת עיראק לשעבר, איאד אלעלאוי, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות הטורקית אנאדולו בערבית (28 בפברואר 2022), כי מאז פרוץ המחאות העממיות בדרום עיראק ובמרכזה, שבמהלכן קראו המפגינים קריאות נגד המעורבות האיראנית בעיראק, פחתה ההשפעה האיראנית במדינה. הוא ציין, כי לאיראן יש עדיין השפעה על ההתפתחויות הפנימיות בעיראק בזכות ביקוריו הנמשכים של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, אך מידת השפעתה פחתה בהשוואה לעבר.

◀ נגיד הבנק המרכזי העיראקי, מצטפא ע'אלב מחיף (Mustafa Ghalib Makhif), הגיע ב-24 בפברואר 2022 לביקור באיראן. למחיף התלוו מנכ"ל הבנק העיראקי למסחר ויועצו של ראש ממשלת עיראק. במהלך ביקורו בטהראן נפגש הנגיד העיראקי עם סגנו הראשון של נשיא איראן, מחמד מח'בר (Mohammad Mokhber),

ועם נגיד הבנק המרכזי האיראני, עלי צאלח-אבאדי (Ali Salehabadi) וזן עימם בהרחבת שיתוף הפעולה המסחרי והבנקאי בין שתי המדינות (תאבנאכ, 24 בפברואר 2022).

◀ נשיא האוניברסיטה לביטחון לאומי של איראן, אסמאעיל אחמדי-מקדם (Esmail Ahmadi Moghaddam), נפגש ב-20 בפברואר 2022 במטה משרד ההגנה העיראקי בבגדאד עם רמטכ"ל עיראק, עבד אלמיר רשיד יאראללה (Abdulmir Rashid Yarallah). במהלך הפגישה בין המשלחות בראשות שני הבכירים, דנו נציגי שתי המדינות בחיזוק שיתוף הפעולה בין המוסדות הגבוהים להכשרה צבאית באיראן ובעיראק (שפקנא, 20 בפברואר 2022).

פגישת רמטכ"ל עיראק עם נשיא האוניברסיטה האיראנית לביטחון לאומי (שפקנא, 20 בפברואר 2022).

◀ מושל מחוז מערב אזרביג'אן שבצפון מערב איראן, מחמד צאדק מעתמדיאן (Mohammad Sadegh Motamedian), הגיע ב-22 בפברואר 2022 לביקור בן שלושה ימים בחבל הכורדי שבצפון עיראק. בפגישה עם מושל מחוז ארביל, אמיד ח'ושנאו (Omed Khoshnaw), אמר מעתמדיאן, כי איראן מקיימת קשרים טובים עם כורדיסטאן העיראקית ומעוניינת לסייע לה. הוא עדכן, כי בשנה הבאה תושלם סלילת מסילת רכבת מנקדה (Naqadeh) שבמערב איראן למעבר הגבול תמרצ'ין (Tamarchin) בין איראן לעיראק, מה שיסייע לקידום המסחר בין איראן לחבל הכורדי. הוא הוסיף, כי בנוסף לתחום הכלכלי, ניתן להרחיב את שיתוף הפעולה בין איראן לחבל הכורדי גם בתחומי התרבות והאוניברסיטאות. הוא ציין, כי 1,500 סטודנטים מהחבל הכורדי לומדים כיום באוניברסיטאות במערב אזרביג'אן. מושל ארביל אמר בפגישה, כי כורדיסטאן העיראקית מעוניינת בשכנות טובה עם איראן ובהרחבת הקשרים עימה (אירנ"א, 22 בפברואר 2022).

פגישת מושל מערב אזרביג'אן עם מושל ארביל (אירנ"א, 22 בפברואר 2022).

המעורבות האיראנית באפגניסטאן

◀ שליחו המיוחד של נשיא איראן לענייני אפגניסטאן, חסן כאט'מי-קמי (Hassan Kazemi-Qomi), נפגש ב-23 בפברואר בקאבול עם שר החוץ של הטאלבאן, אמיר ח'אן מתכי (Amir Khan Muttaqi), ועם שר האנרגיה של הטאלבאן, מולא עבדול לטיף מנצור (Mulla Abdul Latif Mansur). בשתי הפגישות דנו הצדדים בהתפתחויות הפוליטיות באפגניסטאן, במצב הכלכלי ובסכסוך המים בין שתי המדינות. כאט'מי-קמי הביע את נכונות ארצו להשקעות משותפות בתחומי המכרות, החקלאות, האנרגיה ומסילות הרכבת (תסנים, 23 בפברואר 2022).

פגישת השליח האיראני לענייני אפגניסטאן עם שר החוץ של הטאלבאן (תסנים, 23 בפברואר 2022).

◀ שגריר איראן באפגניסטאן, בהאדר אמיניאן (Bahador Aminian), נפגש ב-18 בפברואר 2022 עם שר החקלאות האפגאני, עבד אלרחמאן ראשד (Abdul Rahman Rashid), והביע את נכונות ארצו לשתף פעולה עם אפגניסטאן בתחום החקלאות, להשקיע בתחומה ולרכוש ממנה יבולים חקלאיים. הוא ציין, כי חקלאות טובה באפגניסטאן תביא להפחתת ההגירה ממנה למדינות אחרות. הוא מתח ביקורת על ארצות הברית, שלא קידמה, לדבריו, את פיתוח המגזר החקלאי במהלך שנות שליטתה באפגניסטאן. השר האפגאני עמד על הצורך להעביר את החקלאות האפגאנית משיטות מסורתיות לשיטות חדישות. הוא ציין, כי יש באפגניסטאן די מים, קרקע וכוח אדם, אך הצעירים האפגאנים מהגרים למדינות אחרות, מה שמשפיע על פיתוח המדינה. השר ביקש משגריר איראן לשתף פעולה עם ארצו בתחומי החקלאות השונים, במיוחד בתחומי ההדרכה, המיכון, הדישון (תסנים, 18 בפברואר 2022).

פגישת שגריר איראן בקאבול עם שר החקלאות האפגאני (תסנים, 18 בפברואר 2022).